

การป้องกันกำจัดข้าววัชพืช

โครงการถ่ายทอดองค์ความรู้
เรื่องพืชเศรษฐกิจ (ข้าว) ผ่านสื่อประสม

วัชพืชในนาข้าวเป็นอีกปัญหาหนึ่งที่สร้างความยุ่งยากและเสียหายให้กับเกษตรกรผู้ปลูกข้าว และในปัจจุบันที่พบการระบาดอยู่ทั่วไป เห็นจะเป็นข้าววัชพืช ซึ่งมีอยู่หลายชนิดด้วยกัน

สามารถจำแนกตามลักษณะภายนอกได้ 3 ลักษณะคือ

มีลักษณะเมล็ดสีดำหรือน้ำตาล มีหางยาว หางอาจมีสีแดงหรือขาว ในระยะข้าวยังสด เมล็ดร่วงก่อนเก็บเกี่ยว สีของเยื่อหุ้มเมล็ดมีทั้งแดงไปจนถึงขาว

ข้าวเปลือกมีสีเข้มไปจนถึงสีน้ำตาลแดง เมล็ดข้าวเปลือกส่วนใหญ่ไม่มีหาง เมล็ดมีทั้งร่วงและไม่ร่วงก่อนเก็บเกี่ยว แต่สีของเยื่อหุ้มเมล็ดส่วนใหญ่มีสีแดง

เป็นข้าววัชพืชที่มีลักษณะร่วงง่ายและร่วงเร็ว โดยทยอยร่วงตั้งแต่หลังดอกบานนาน 9 วัน เป็นต้นไป เมล็ดข้าวเปลือกส่วนใหญ่มีหางสั้น หรือไม่มีหาง สีข้าวเปลือกส่วนใหญ่มีสีเหลืองฟาง สีของเยื่อหุ้มเมล็ดมีทั้งแดงและขาว

คุณลักษณะของข้าววัชพืชที่ทำให้เป็นปัญหาภัยแรง

- 1) ข้าววัชพืชมีการเจริญเติบโตได้ดีกว่าข้าวปลูก จึงมีความสามารถในการแย่งธาตุอาหาร และอาจล้มทับข้าวปลูกในระยะออกรวง และทำความเสียหายกับผลผลิตข้าวที่ปลูกได้
- 2) ข้าววัชพืชที่สุกเร็วกว่าข้าวปลูก จะร่วงหล่นอยู่ในพื้นนา ก่อนเก็บเกี่ยว ทำให้เกิดการสะสมและขึ้นอย่างหนาแน่นในฤดูกาลถัดไป
- 3) เมล็ดข้าววัชพืชที่ร่วงสะสมอยู่ในนา มีระยะพักตัวหลากหลาย จึงไม่ออกพร้อมกันทั้งหมด ทำให้ยากต่อการกำจัด
- 4) เมล็ดส่วนใหญ่ร่วงก่อนเก็บเกี่ยว จึงไม่ถูกเก็บเกี่ยวไปพร้อมกับข้าวที่ปลูก หากกระจายทั่วทั้งแปลง ทำให้ผลผลิตข้าวลดลงได้ถึง 100 เปอร์เซ็นต์
- 5) เมล็ดข้าววัชพืชที่มีเยื่อหุ้มเมล็ดสีแดง ปะปนไปกับผลผลิตข้าว ทำให้ถูกตัดราคา

การป้องกันข้าววัชพืช

- 1) เลือกใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวที่ได้มาตรฐาน
- 2) ทำความสะอาดเครื่องจักรกลเกษตรก่อนการทำงานในแปลงทุกครั้ง
- 3) การใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ ที่ไม่นำวัสดุจากนาข้าวมาผลิต หรือต้องมั่นใจว่าไม่มีข้าววัชพืชปนมา
- 4) น้ำชลประทานที่ผ่านท้องที่ที่มีการระบาดของข้าววัชพืช อาจมีเมล็ดข้าวลอยมากับน้ำได้ การใช้ตาข่ายกันทางน้ำจะป้องกันข้าววัชพืชได้

การกำจัดข้าววัชพืช

- 1) การกำจัดเมล็ดข้าววัชพืชโดยล่อให้งอกแล้วไถกลบ
- 2) การเปลี่ยนวิธีการปลูกข้าว เช่น จากหว่านเป็น

ดำ หรือโยนกล้า

- 3) การตรวจตัดข้าววัชพืช
- 4) การเลี้ยงเปิดโล่งทุ่ง
- 5) การใช้สารเคมีกำจัด
- 6) การจัดการระบบน้ำในแปลงนา จากการทำข้าววัชพืชต้องการความชื้นในการงอกแตกต่างกัน เราสามารถนำวิธีการจัดการน้ำมาใช้เพื่อลดปัญหาข้าววัชพืช มีวัชพืชน้อยชนิดที่สามารถงอกในน้ำได้ ดังนั้นการทำนาค้ำ ซึ่งมีน้ำขังตั้งแต่เริ่มปักดำ จึงไม่ค่อยมีปัญหาเรื่องวัชพืช สำหรับนาหว่านน้ำตมลดปัญหาหญ้าข้าวนกได้ โดยปล่อยให้แห้ง หลังหว่านข้าวจนดินแตกกระแหว่ แล้วจึงปล่อยน้ำเข้านา 7 วันหลังหว่านข้าว จะสามารถควบคุมวัชพืชได้ดี ถ้าเอาน้ำเข้าช้าเกินไป วัชพืชมีโอกาสงอกขึ้นมาได้เมื่องอกได้แล้ว ก็สามารถเจริญเติบโตในสภาพน้ำขังต่อไปได้.

สูตรน้ำหมักจากหัวไชเท้า : - คумข้าววัชพืชในนาข้าว
วัสดุที่ใช้ หัวไชเท้า 1 ส่วน

ผงกลูโคส 1 ส่วน

น้ำมะพร้าวอ่อน 1 ส่วน

วิธีทำ นำส่วนผสมทั้งหมดหมักรวมกันไว้ 1 คืน

วิธีใช้ ใช้ 7 วันต่อครั้ง ในอัตรา 20 ซีซี ต่อน้ำ 20 ลิตร โดยใช้ในนาข้าวเมื่อข้าวยังเล็ก เพื่อควบคุมการเจริญเติบโตของหญ้า หรือใช้ฉีดพ่นมะนาว หรือส้มโอให้ใบร่วง จากนั้นจะเริ่มออกดอกนอกฤดูกาลได้ อีกด้วย (www.ban-nongkhon.com)

รวบรวมโดย จุฑามาส จงศิริ

รวบรวมจาก - องค์กรความรู้เรื่องข้าว

สำนักวิจัยและพัฒนาข้าว กรมการข้าว

- www.ban-nongkhon.com